

Қолданбалы бағдарламалық жасақтама

Орындаған: Амантай Дархан
Куянбаева Айнұр
Сәдуақас Ақниет
Юлдашева Дилором

ЖОСПАРЫ

- ❖ Қолданбалы бағдарламалар жасақтамасындағы Қосымшалармен жұмыс.
- ❖ Мәтіндік ақпараттарды өңдеу технологиялары
- ❖ Бағдарламаларды жүктеу технологиялары.

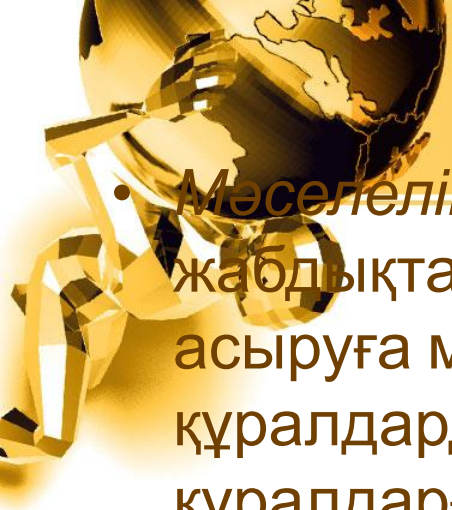

- *Қолданбалы бағдарламалық жасақтама* - әртүрлі мәселелік аумақтардағы қолданбалы есептерді шешуді жасақтайтын жеке қолданбалы программалар мен қолданбалы программалар дестелерінен (ҚПД) тұратын программалық жасақтама бөлігі. Оның құрамына:
 - - жалпы мақсаттағы ҚБЖ;
 - - мәселелік бағытталған ҚБЖ;
 - - интегралданған ҚБЖ кіреді.

- Жалпы мақсаттағы қолданбалы программалық жабдықтар құрамына әртүрлі қолданбалы есептерді шешуге жиі қолданылатын программалық құралдар енеді, олар:
 - - мәтіндік редакторлар мен процессорлар;
 - - графикалық редакторлар;
 - - электрондық кестелер (ЭТ) процессорлары;
 - - мәліметтер қорын басқару жүйелері;
 - - электрондық презентациялар және т.с.с.

- *Мәселелік бағытталған қолданбалы программалық жабдықтар* - белгілі бір саладағы есептерді жүзеге асыруға мамандандырылған программалық құралдардың жиынтығы. Мұндай программалық құралдарға:
 - - жобалауды автоматтандыру жүйелері (ЖАЖ);
 - - таңбаларды айыру жүйелері;
 - - статистикалық, қаржылық – аналитикалық жүйелер;
 - - ғылыми зерттеулер жүйелері
- және т.с.с. жатады.
- *Интегралданған ҚПЖ* – қазіргі уақыттағы ҚПЖ-ның қарқынды және қуатты дамып жатқан бөлігі. Олар – көп функционалды, бірнеше қолданбалы программалық жабдықтарды бір ресурстық қор негізінде жинақтап объектілер деңгейінде әсерлесулерін жүзеге асыратын *дестелер (Lotus Works, Microsoft Office және т.б.)*

Мәтіндік ақпараттарды өңдеу құралдары:

- *Мәтінді енгізу.* Мәтінді енгізуді пернетақтаның көмегімен, қағаздағы құжатты электрондық пішімге аударумен, дауыс арқылы, қолмен жазу арқылы енгізуге болады.
- *Редакциялау* - терілген мәтінде өзгерту және шрифт, абзац пішімдерін орнату арқылы қажетті түрге келтеру.

- *Құжатты сақтау* – мәтіндік құжатты дайындаудың маңызды қадамдарының бірі. Сақтауда мәтіндік құжаттың сақталу пішіміне көңіл аудару керек. Жиі қолданылатын пішімдерге – *ASCII, RTF, DOC, HTML* пішімдері жатады.
- *Мәтіндік құжатты жариялау.* Құжатты құрып және сақтағаннан кейін оны жариялау мәселесі туады. Құжатты көрсету типтеріне байланысты жариялаудың үш түрі бар, олар:
 - ☐ құжатты басу (қағазда немесе таспада қатты көшірме жасау);
 - ☐ электрондық жариялау (электрондық поштаарқылы, тасуышта);
 - ☐ Web-құжаттар арқылы (Интернетте жариялау).
- *Құрылған құжатты іздеу және ашу.* Құрылған құжатпен жұмысты қайта іске қосу үшін оны тауып және ашу керек. Бұл операциялар оның Web-бет түрінде жарияланғаны немесе сәйкес файлдық жүйеде сақталғанына байланысты олардың нақты іздеу және ашу мүмкіндіктерін қолдана отырып жүзеге асырылады.

Мәтіндік ақпаратты өңдеу.

- Мәтіндә қазіргі кезде компьютермен өңдейді. Себебі компьютердің мәтінмен жұмыс жасаудағы мынадай артықшылықтары бар:
 1. Мәтіндік ақпараттарды өзгерту, көбейту және көшірудің жеңілдігі.
 2. Ақпаратты ұзақ уақыт сақтауы.
- Енді мәтін, мәтіндік құжат, мәтіннің құрылымы, мәтіндік файл, мәтіндік редактор ұғымдарымен танысып алайық.

Мәтін – компьютерлік алфавит символдарының кез келген тізбегі. Компьютерлік алфавитте 256 символ болады. Мәтін сонымен бірге табиғи тілдердің (орыс, қазақ және т.б.) бірінің символдарынан, сондай-ақ математикалық, физикалық формулалардан, сандық кестелерден және т.с.с. құрылуы мүмкін.

Мәтіндік редактор көмегімен жасалған файл **мәтіндік құжат** деп аталады. Ол алфавиттік-цифрлық символдарды, графикалық объектілерді және мәтінді пішімдеу туралы басқарушы ақпаратты қамтуы мүмкін.

Мәтіндік құжаттарды магниттік дискіде құруға, өңдеуге, құжат пішімін өзгертуге мүмкіндік беретін қолданбалы программа **мәтіндік редактор** деп аталады. Мүмкіндігі үлкен мәтіндік редакторды **мәтіндік процессор** деп атайды.

Мәтіндік құжаттардың құрамында негізінен мәтіннің үш түрін ажыратуға болады: **кәдімгі мәтін, кестелік мәтін, программалық мәтін**. Бірақ мәтіндік құжаттарда мәтіндік файлдарға жатпайтын және **енгізілген объектілер** деп аталатын басқа да объектілер: сурет, график, электрондық кесте, фотосуреттер болуы мүмкін.

- Компьютерде пайдаланушының жұмысы көбінесе әртүрлі мәтіндік ақпараттарды өңдеумен байланысты. Мәтіндік редактор – символдық ақпаратпен жұмыс істеуге арналған күрделі емес мәтіндік құжаттар дайындаудың негізгі мүмкіндіктерімен қамтамасыз етілген программалық жабдықтар. Функционалдық мүмкіндіктерінің әр түрлілігіне, жұмыс істеуді меңгеруіне байланысты мәтіндік редакторлардың жүздеген түрлері бар.
- Мәтіндік құжаттардың күрделілігіне байланысты, олардың сапалық орындалу дәрежесіне байланысты программалар мәтіндерінің редакторлары, құжаттар редакторы, мамандандырылған редакторлар деп 4-ке бөлінеді.

- Құжатты құрып және сақтағаннан кейін оны жариялау мәселесі туады. Құжатты көрсету типтеріне байланысты жариялаудың үш түрі бар, олар:
 - - құжатты басу (қағазда немесе таспада қатты көшірме жасау);
 - - электрондық жариялау (электрондық пошта арқылы, тасуышта);
 - - Web-құжаттар арқылы (Интернетте жариялау).
- Мәтіндік құжаттарды өңдеуде кездесетін негізгі ұғымдар:
- - Символ (таңба, әріп, цифр, т.с.с.) – мәтіннің ең кіші негізгі графикалық өлшемі. Символ мынадай параметрлермен анықталады: гарнитура – шрифт түрі; пункт, кегль – шрифт өлшемі; кескіні (**ж**, **к**, **ч**); түсі.

Бағдарламаларды жүктеу технологиялары

Операциялық жүйе компьютер іске қосылған кезде бірден жұмыс жасайтын программа. Операциялық жүйе қолданушымен сұхбат ұйымдастырады, компьютермен және оның ресурстарымен (объективті жад дискіде орынды т.б) басқару жұмыстарын орындауға басқа қолданбалы программаларды іске қосу жұмыстарын орындайды. Операциялық жүйе қолданушымен қолданбалы программалармен және компьютер құрылғыларымен байланыс түрін (интерфейс) орнатуды қамтамасыз етеді. Ол адамға программаларды іске қосуға барлық мүмкін деректерді оларға беруге және олардан алуға программаның жұмысын басқаруға компьютердің параметрлерін және оған қосылған құрылғыларды өзгертуге ресурстарды қайта бөлуге мүмкіндік береді.

ОЖ-ның екі негізгі қызметін атап айту керек, олар:

1. Барлық қолданбалы және жүйелік программалардың жұмысын оларды бір-бірімен және ақпараттық жабдықтармен байланыстыра отырып қамтамасыз ету;
2. Әрбір адамға ЭЕМ-ді жалпы басқару мүмкіншілігін беру.

Утилиттер

Утилиттер-программалау ортасында белгілі бір қызмет атқаруға пайдаланылатын қосымша программалар.Мұндай программалар берілгендер қорын басқарушы жүйелерде түрлі программаның тілдерінде жиі кездеседі.Мәліметтерді қысатын (архивтейтін)компьютерді вирустан тексеретін программалар.

Антивирустық программалар

Компьютерлік вирус-арнайы жазылған шағын көлемді (кішігірім)программа.Ол өздігінен басқа программалар соңына немесе алдына қосымша жазылады да,оларды «бүлдіруге» кіріседі,сондай-ақ компьютерде тағы басқа келеңсіз әрекеттерді істеуі мүмкін. Ішінен осындай вирус табылған программа «ауру жұққан»немесе «бүлінген» деп аталады. Мұндай программаны іске қосғанда алдымен вирус жұмысқа кірісіп,оның негізгі функциясы орындалмайды немесе қате орындалады.Вирус іске қосылған программаларға кері әсер етіп,оларғада «жұғады»және басқада зиян іс-әрекеттер жасай бастайды(мысалы файлдарды немесе дискідегі файлдардың орналасу кестесін бүлдіреді жедел жадтағы,бос орынды жайлап алады тағы сол сияқты)

Архивтеу программасы

Файлдарды ұзақ сақтау үшін немесе компьютер желісі арқылы оңай әрі тез тасымалдау үшін файлдар арнайы файлдық менеджерлер және арнайы архивтеу программалар көмегімен архивтеледі. Мәліметтерді еш нұқсансыз (жоғалусыз) архивтейтін әртүрлі архивтеу алгоритмдері бар. Мәліметтерді қайтадан қалпына келтіргенде ол бастапқы күйге келеді.

Мәліметтерді архивтеудің ең қарапайым Алгоритмі (мәтінде бірдей символдар тізбегі ал графикалық редакторда – бәр түспен боялған облыс және т.б болуы мүмкін) қайталанатын биттерді алмастыруға негізделген. Мысалы мәтінде 10 байт болатын 10 бос орын тізбегі қатар келеді. Архивтеу барысында ол 3 байтпен (1ші байт-алмастырылатын символды кодтайды; 2ші байт-архивтеу жалаушасын көрсететін арнайы байт, ол 1ші байттағы байттарды архивтен тікелей көрсетеді, 3ші байт-қайталанатын байттар санын көрсетеді) алмастырады.

**КӨҢІЛ БӨЛІП,
ТАМАШАЛАҒАНДАРЫҢЫЗҒА
РАХМЕТ!**